

Till:
Klimat- och näringslivsdepartementet

Mottagarens referens:

KN2025/01854

Yttrande till SOU 2025:104 med titeln Ny kärnkraft i Sverige - ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

Sammanfattade synpunkter

- **Stärkt ramverk för framtidens kärnkraft**

Svalövs kommun anser att delbetänkandet från Kärnkraftsprövningsutredningen (SOU 2025:104) på ett förtjänstfullt sätt stärker förutsättningarna för ny kärnkraft i Sverige. Utredningen lägger grunden för ett modernt och samlat system för hantering av radioaktivt avfall från framtida reaktorer, parallellt med dagens system för befintliga kärnkraftverk. Svalövs kommun välkomnar detta helhetsgrepp som bidrar till långsiktig tydlighet och ansvarstagande i avfallshanteringen.

- **Forskning, återanvändning och medborgartillit**

Svalövs kommun vill betona vikten av att forsknings- och utvecklingsarbetet utgår från synsättet att kärnavfall är en potentiell resurs som kan återanvändas, snarare än enbart ett avfall som ska deponeras. Staten bör ta ett tydligt ansvar för att möjliggöra denna utveckling.

Yttrande

Den strategiska nödvändigheten av ett nytt avfallssystem är tydlig. Det nuvarande systemet utformades för ett begränsat kärnkraftsprogram med ett fåtal kända aktörer och teknologier utan anpassning till en framtid präglad av kontinuerlig utbyggnad, nya aktörer och nya reaktortekniker. Utredningens förslag lägger därför grunden för ett sammanhållet och framtidssäkrat ramverk som bättre kan möta dess förändrade förutsättningar.

Svalövs kommun noterar att mellanlagring föreslås ske i anslutning till reaktoranläggningen. Detta bör beaktas i både lokaliseringsutredningar och framtida tillståndsprövningar. Eftersom olika reaktortekniker genererar olika typer av avfall kan detta även påverka lokaliseringsstrategin, där det kan vara fördelaktigt att placera liknande reaktorer med liknande avfallstyper geografiskt nära varandra. En nationell planering bör dessutom väga in transportinfrastruktur och möjligheten att samordna avfallshantering mellan närliggande anläggningar.

Den nationella avfallsorganisationen har en central roll i att tydliggöra vilka anläggningar som ska byggas, var de ska placeras och när i tiden detta ska ske, med målet att säkerställa kostnadseffektiva och säkra lösningar. Svalövs kommun har i sin egen utredning lyft fram komplexiteten i landbaserade transportmöjligheter och betonar vikten av att redan vid nyetablering planera för infrastruktur som kan hantera framtida kärnavfallstransporter.

Fjärde generationens små och avancerade reaktorer kan ge förutsättningar för återanvändning av avfall, vilket bör uppmuntras. Svalövs kommun arbetar under 2025 aktivt med medborgarkommunikation och förankring vad gäller framtida etablering av kärnteknikanläggning och inom ramen för projektet har kommunen genomfört sju öppna föreläsningar och en attitydundersökning med hög svarsfrekvens. Dialogen med medborgarna visar hur viktigt det är att inkludera säkerhetsrisker, avfallsproblem och miljöaspekter i det fortsatta arbetet. I dessa diskussioner lyfts ofta svårigheter och rädslor med att deponera farligt kärnavfall under mycket lång tid. För att upprätthålla och stärka medborgarnas tillit till kärnteknikens långsiktiga hållbarhet är det därför avgörande att staten och berörda aktörer aktivt satsar på fortsatt forskning kring återanvändning och minimering av avfall, i syfte att på sikt minska behovet av – eller omfattningen på – djupa geologiska slutförvar.

Svalövs kommun vill också framhålla att möjligheten att slutförvara kärnavfall utomlands i praktiken är starkt begränsad av nationell lagstiftning och internationella åtaganden. Det är därför viktigt att den nationella planeringen utgår från att avfallet med hög sannolikhet måste hanteras och slutförvaras utanför landet. Tydlighet i dessa förutsättningar är avgörande för att kommuner inte ska hamna i framtida planeringsmässiga begränsningar eller orealistiska antaganden om internationella lösningar.

Åsa Simonsson
Kommundirektör